

ISTORIA
SFINTEI MONASTIRI NEAMȚU
— IN —
TIMPUL MARELUI RĂZBOIU

1916 — 1918

— A DE

ARHIM. MITROFOR MELETIE

CARE A STĂRIȚIT ÎN ACEL TIMP ÎN MONASTIREA NEAMȚ

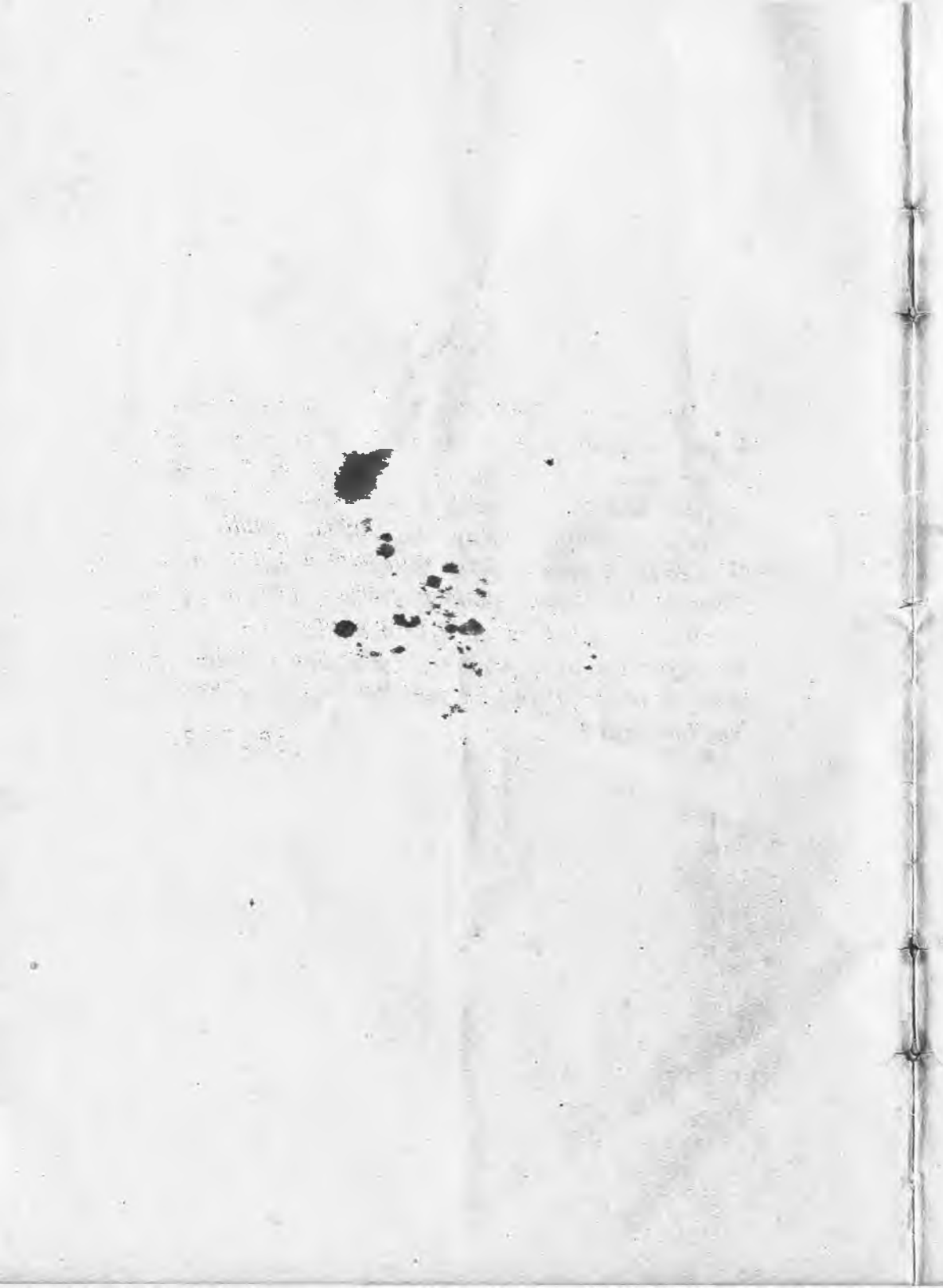
— 1927 —

Introducere

De oare ce știind că prin scrierea istoriilor rămase de la înaintașii noștri, sau putut și se poate constata din ce neam se trage un popor sau de ce credință a fost, fie care din popoară și mai ales, ce rost au avut și are o instituție într-un stat, m'am gândit că e bine de a scrie și această mică istorioară a sfintei Monastiri Neamțu, din timpul marelui Răsboi, pentru întregirea Neamului, scriind numai cele mai însemnate întâmplări așa precum a fost, pe care istorioară o dedic tuturor celor ce o vor. Primiți cu încredere spre cunoștința urmașilor noștri.

AUTORUL

I S T O R I A
SFINTEI MONASTIRI NEAMȚU
— IN —
TIMPUL RĂSBOIULUI PENTRU ÎNTREGIREA NEAMULUI
— 1916 / 1918 —

In anul 1916 luna August ziua 15, fiind stăpânitor și Rege al Regatului Român—Majestatea Sa Ferdinand I. Iar Mitropolitul Moldovei și Sucevei, Inalt Prea Sfin ia Sa D. D. Dr. Pimen și stareț al sfintei Monastiri Neamțu fiind eu Arhimandrit Meletie Nicuță.

In noaptea de 14 spre 15 August 1916, ziua și prăsnuirea Adormirea Maicei Domnului, s'au decretat de către Majestatea Sa, mobilizarea generală a armatei Române, cu scop de a intra în Ardeal pentru desrobirea neamului Românesc de sub jugul Ungurilor, de oare ce trecuseră peste una mie ani, de când această provincie Românească era sub stăpânirea Ungurească.

Și deci mobilizarea decretată fiind, s'a prezentat la Monastire chiar în acea noapte, pe la orele două, Domnul P.imar al comunei Vânători-Neamțu cu trei consilieri, comunicându-ne despre decretarea mobilizării generale a armatei și tot odată punându-ne în vedere de a suna clopotele la Monastire timp de trei zile spre știința tuturor și să începem chiar dela acea oră, — ceea-ce s'a și făcut.

Măsurile luate de Autorități în Monastire.

Adoua-zi după decretarea mobilizării. Domnul comandant al garnizoanei Peatra Neamțu, a trimis o secție de soldați pentru paza tezaurului Monastirei și pentru bună orânduială, de oare-ce în Monastire eră încă mulți vizitatori, fiind încă pe timpul sezonului de vară.

Părinții din soborul Monastiri emoționați de acest însemnat eveniment, cu mult entuziasm se prezenta la stăriție, mai ales cei ce studiasse în școală cursurile pentru „Crucea Roșie“ cerând deslușiri, ce au de făcut și de urmat? „Te răspundeam, ca să fie pregătiți pentru ori și ce ordin și în măsură de a face ori și ce serviciu țării, căci viitorul nu-l poate cunoaște nimeni.

Și astfel am rămas în așteptarea desfășurării evenimentelor.

Pentru Crucea Roșie.

Cele întâi ordine date și măsurile luate de superiori, în Monastire a fost pentru „crucea roșie“ căci, în ziua de 17 August am primit ordin de la Inalta hieriarhie sub No. 2676, de a pregăti și trimite pentru serviciul „crucea roșie“ un număr de opt-spre-zece Călugări, care studiasse cursurile pentru serviciul sanitar și deci conform ordinului de mai sus, am trimis echipa de călugări, întru care mulți Preoți și Diaconi cu trăsurile Monastirii până la gara Pașcani, unde s'au îmbarcat în tren pentru a fi transportați la locul destinat de serviciul „Crucea Roșie“ iar în biserică se făcea neconținut rugăciuni atât ziua cât și în mijlocul nopții, pentru întregirea neamului nostru Românesc și pentru pacea și întemeerea a toată lumea.

Pentru serviciul „Crucea Roșie“ s'au mai trimis peste câte-va zile încă nouă călugări tot în aceeași

direcție, apoi s'a mai trimis patru călugări la spitalele din Piatra Neamț pentru îngrijirea și căutarea răniților.

După cum s'au arătat mai sus s'a trimis din Monastirea Neamțu un număr de trei-zeci și unu călugări atât cu serviciul pe câmpul de luptă, cât și prin diferite spitale din țară pentru căutarea și îngrijirea celor răniți și bolnavi ce venea din diferite părți ale frontului.

Monstirea Neamțului, însă având mai multe încăperi, și după cum era nevoie de spitale pentru căutarea bolnavilor ce venea de pe frontul de luptă, în urma înțelgerii a Inaltei Chiriarhi cu D nul Ministru s'a instalat în Monastire spitalul cu No. 33 c. pentru a se putea primi la timp ostași răniți, sau bolnavii de pe fronturile cele mai apropiate de luptă, s'au de la alte spitale aglomerate.

Pentru acest spital Monastirea a pus la dispoziție toate încăperile din cadrulater, care formează propriu zis, Monastirea tot localul fostului seminar al Monastirii, și mai pe urmă toate casele călugărilor care sunt deosebit de cadrulater.

Iar pentru mobilarea spitalului, Monastirea a pus la dispoziția spitalului mobila următoare: Două-zeci și trei paturi de lemn, una canapea, trei-zeci și nouă mindire de pae, două-zeci și trei saltele de lână, nouă-zeci și două perini de perete, cinci-spre-zeci cearșeafuri de pat și pentru plapome, opt plapome de învelit, nouă spre-zece diferite macaturi, patru mese de lemn, unspre-zece lavoare de lemn, cinci lămpi, patru ligheane și cinci câni de faianz. (vezi dosarul No. 11 din 1919.

Așa că toate camerele și mobila Arhondaricului a fost pusă la dispoziția spitalului în cât nu s'a lăsat nici camere și nici mobilă pentru primirea vizitatorilor după obiceiul Monastirii.

Iar pentru complectarea mobilei spitalului, au ajutat călugării cu ceea ce au putut fie care adică: saltele, perini, cearșefuri de pat, învelitoare, etc, în cât se putea zice, că în Monastire era la început un spital de lux, după cum s'au exepriat chiar vizitatorii, doctorii străini: Franceji și Engleji, zicând. „Prea mult lux faceți.“

Pentru Administrarea spitalului din Monastire și pentru primirea lîngeriei necesare spitalului, Inalta Chiriarhie în înțelegere cu consiliul de administrație a spitalelor din județ a numit de prima dată ca Administrator pe Cuviosul Arhimandrit Evghenie Ungureanu fost stariț al Monastirii Neamțu, iar după un timp de câte-va luni, cuvioșia sa fiind însărcinat cu alte servicii de cătră Inalt Prea Sfințitul Mitropolit la Mitropolia de Iași din cauza lipsei de personal, spitalul a trecut în urma ordinelor cuvenite, sub administrația mea fiind și ca stareț al Monastirii. Apoi ca spitalul să poată funcționa în bună regulă, am rânduit atât pentru căutarea bolnavilor, cât și pentru alte servicii ale spitalului un număr de doi-spre-zece călugări, din care unii, au făcut servicii ca: secretar, econom, camaraș etc.

Și pentru ca spitalul să se poată aproviziona cu cele necesare sa dat de la Monastire următoarele vehicule: patru cai și opt boi cu harnașamentul cuvenit, toate pentru diferite transporturi, cu care s'a servit spitalul tot timpul.

După primirea bolnavilor am pus la dispoziția spitalului un vas cu vin de una mie litri, care se împărțea la bolnavi după trebuință și după dietă pentru întărirea organismului lor slăbit.

Acest spital a rămas în Monastire tot timpul războiului, până la încheerea păcii cu Germania în urma luptelor dela Mărășești, și avea un număr de șapte

până la opt sute de Pacienți așa că, Monastirea a suferit mult, dar a dat și mult ajutor.

Ajutorul dat de Monastire pentru armată

Cu mult înainte de a se decreta mobilizarea, armatei Române, Statul prin ordine speciale în vederea războiului, a adunat foarte multă aramă din țară pentru trebuințele armatei unde și Monastirea a contribuit cu o cantitate de 300 trei sute chilograme aramă provenită din vasele mai vechi și uzate ale M-tirei.

Iar după decretarea mobilizării trupele Regimentului 55 infanterie, având trecerea prin comuna Vânătorii Neamțu și Pipirig, pentru direcția „Vama Prisacani“. S'a prezentat la Monastire Domnul Maior Calmuschi, care era însărcinat cu aprovizionarea trupei și în urma cererii făcute, am pus la dispoziția Domnului Maior un număr de 13 vite pentru hrana trupei; iar marele econom Eufrosin Urmă a condus aceste vite până la fosta vamă Prisacani primind banii și actele cuvenite de la D-1 comandand al Regimentului.

Apoi în diferite rânduri s'a mai dat pentru armată și alte vite, dar mai ales sa dat pentru serviciile armatei un număr de opt-spre-zece cai din care unspre-zece cai mai mari din grajdul Monastirii, în cât M-tirea rămăsese că nu mai avea cu ce să servească la trebile ei gospodărești, de și în schimb s'a trimis de către primăria locală un număr de cinci cai mici de ai sătenilor pentru serviciile Monastirii, dar nu a fost cu puțință de a face servicii cu ei fiind prea mici și slabi, așa c'am înapoiat acei cinci cai sătenilor.

S'a mai dat pentru trebuințele armatei una trăsură mare și una șarabană.

Ce trupe a cantonat în Monastire.

La una Februarie 1917 în urma înțelegerii a D-lui Ministru de Război cu Inalta Chiriarchie, s'a instalat în Monastire compania de motocicliști și motomitraliere, pentru care iarăși am pus la dispoziția trupei casele ce mai era libere precum și tot ce era necesar pentru gătitul și conservarea bucatelor și anume: cazane, butoaie, balerci etc.

La 15 Octombrie 1917, sau instalat în Monastire Batalionul „Vânătorii de Munte“ pentru care am pus la dispoziție localul zis „Bolnița“ sau spitalul pentru călugării; bătrânii, infirmi și bolnavi. Iar atât bolnavii cât și bătrânii conform ord. superioare au fost transportați cu multă greutate la schitul „Pocrovul“ adică peste muntele Pocrovul unde mulți au și decedat.

Pentru Batalionul „Vânătorii de Munte“ iarăși s'a pus la dispoziția trupei, pe lângă localul de mai sus și grajd pentru cai, șuri pentru adăpostul vitelor și în scurt să zic tot cuprinsul Monastirii era încadrat de ostași încât se părea că Monastirea era cazarmă de militari. Și chiar mărețele case ale Prea Sfințitului Nicodem a fost ocupate de trupă. Și ajunsese că unde este biserica marelui V. V. Ștefan să fie și ostași.

În primăvara anului 1918 Batalionul Vânătorii de Munte retrăgându-se în Tg. Neamț, în Monastire s'a instalat Școala superioară de tragere a infanteriei sub comanda D-lui General Alexiu, care a stat în Monastire timp de un an.

Pentru administrația Monastirei, cea mai mare greutate era, că să schimba foarte des Domnii Ofițeri de unități și cei ce venea din nou sosiți nu țineau conde rechizițiile făcute de înaintași lor și făcea din nou alte rechiziții, (care se făcea mai mult forțat căci Monastirea nu mai avea ce să mai dea), și astfel lăsat Monastirea în cele mai grele nevoi.

Prin instalarea spitalului și a trupelor, în Monastire s'au făcut multe stricăciuni și foarte multe lipsuri a rămas, în cât foarte cu greu s'a refăcut de monastire, căci de și administrația Monastirei a făcut multe cereri cătră stat pentru refacerea celor stricate, însă nu am fost ajutați cu nimic.

După cum am arătat de și Monastirea a avut de suferit mult în timpul Răsboiului, însă nu protestăm, căci toate sau făcut pentru binele și viitorul Țării, dar faptul mai dureros este că s'a ridicat forțat din Monastire parte din tezaur de către D-nul Al. Tzigara Samurcaș după cum se arată mai jos.

Cum a fost ridicarea Tezaurului Monastirei.

Răsboiul urmând cu furie în toată Europa, Inalta Chiriarhie ca măsură de prevedere înainte de a intra țara noastră în Răsboi, a trimis Monastirilor, următorul ordin circular, cu Na. 2287 din 13 Iulie 1916.

Prea Cuvioase Părinte,

„Având deplina cunoștință, că unii slujbași și
„ai statului și chiar persoane particulare, își permit
„cu prilejul întocmirii inventariilor pe la biserici și
„Monastiri sau a altor vizite ocazionale, a rădica do-
„cumente vechi, cărți, icoane, vase sfinte sau alte o-
„becte și odoară sacre de însemnătate istorică.

„Vi se scrie că de azi înainte, Consiliile econo-
„mice Monastirești sub răspunderea personală a stare-
„șului, nu au voie sub nici un cuvânt de a elibera ni-
„mănuși, — ori-cine ar fi și ori-ce calitate ar avea ase-
„menea documente, obiecte și odoară bisericesti, de-
„cât în urma înțelegerii între Ministerul Cultelor, Ai
„C. B. și sfânta Mitropolie oficial comunicat stăreție
„în scris

Și deci având asemenea ordin în calitatea mea de stareț nu rămânea decât să mă conform întocmai. Cu toate acestea însă, pe când trupele Române cucerise o parte din Ardeal și acum luptele se dădeau cu îndârjire pe toată întinderea frontierei dinspre Transilvania și Bulgaria, cu Germania, Ungurii și Bulgarii și mai ales când luptele se dădeau la Brașov.

În ziua de 14 Octombrie 1916 a sosit în Monastire D-l Alexandru Tzigara Samurcaș venind singur cu un automobil și prezentându-se la Stăriție pe la orele 5 seara, foarte grăbit, scoate și citește ordinul marelui cartier prin care era delegat de a ridica tezaurul de pe la Monastiri și al transporta la București, de și a citit acest ordin se ferea însă de a fi văzut, sau citit de mine, iar eu văzând această dosire de ordinul ce-l avea, am întrebat că ce număr are acel ordin? și mie răspuns că are numărul 30 arătându-mi și mie din repezeală atunci am răspuns D-lui Samurcaș că de și are acest ordin însă de oare-ce sunteți persoană necunoscută și v'ați prezentat singur, nu pot să predau nimic căci în acest timp de război vor mai putea veni multe persoane necunoscute, nu numai, Nemți, ba chiar și Ruși cu asemenea ordine și mai ales, că eu nu am nici-un ordin dela superiorii mei direcți, Ministerul de Culte sau înalta Chiriarhie pentru a preda pe numele D-voastră Tezaurul?

La acest răspuns D-l Samurcaș sa supărat și a urmat între amândoi un mic conflict ne-lăsându-mă până ce nu mi-am retras cuvântul de neamț zicând că „el este român“,

După cum am zis mai sus D-nul Samurcaș sosise pela orele cinci seara și în urma discuțiunilor avute se înserase, astfel că, am dat ordin atât pentru masă cât și pentru găzduire, iar el stăruia mereu pentru ai preda Tezaurul, și văzând că nu mă poate

convinge a mers la cancelaria telefonului de unde a voit să vorbească cu marele cartier, neputând însă vorbi, a dat o telegramă prin care raporta, că, Starețul Monastirei Neamțu nu se supune de a preda Tezaurul, rămânând astfel în așteptarea unui alt ordin.

Intre acest timp am raportat și eu Inaltei Chiriarii prin telegrama No. 343 prin care am făcut cunoscut că D-l Alexandru Samurcaș, din ordinul Marelui Cartier ridică Tezaurul Monastirei rămânând deci în așteptarea unui alt ordin spre contramandarea ord. No. 2287.

A doua zi D-l Samurcaș a plecat la sfânta Monastire Secu spre a rădica și de acolo din odoarele antice, dar nu a ridicat de cât un Sicos al Mitropolitului Varlaam de mare valoare, un Epitat de la 1678 și un covor.

Apoi întorcându-se iarăși la Monastire și văzând că nu a primit nici-un raspuns la telegrama dată, de la Marele Cartier și nici eu dela Inalta Chiriarchie, am rămas mirați!

D-l Samureaș stăruind însă mereu pentru ai preda Tezaurul, am convocat consiliul economic al Monastirei și sfătuindu-ne am rămas în aceeași hotărâre, de a nu preda nimic mai ales că Tezaurul era ridicat din vestmântărie și deșus la loc sigur.

În discuțiunile avute cu D-nu, Samurcaș l'am prevenit spunându-i că am ordin de a nu preda nimic fără aprobarea atât a Inaltei Chiriarii cât și a D-lui Ministru de Culte și dacă voește să i-l prezint; D-nul Samurcaș răspunde: „de și cunosc bine pe Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Pimen, ba î-mi este și prieten, dar acum în această ocazie nu voesc să aud de Sfinția Sa având ordinul marelui cartier care este superior în timp de război; Am răspuns că de și suntem în timp de război dar eu am superiorii mei direcți și apoi aci

în Moldova nu e așa mare primejdie și nici nu e întreruptă comunicația cu Mitropolia Moldovei așa că putând comunica unii cu alții aștept ordinele cuvenite.

Și deci văzând D-l Samurcaș că nu poate rădica nimic din Tezaur a plecat supărat și murmurând zicând: „vei vedea ce o să-ți fac“, iar eu am rămas în așteptarea unor noi dispozițiuni, fie dintr'o parte fie din alta mai indulgente sau mai aspre.

În Ziua de 17 Octombrie D-l Al. Tzgară Samurcaș s'a prezentat din nou în Monastire, de data aceasta însă, fiind însoțit de D-l Căpitan Chiriac pe atunci Comandant al Jandarmeriei județului Neamț, iar D-sa era însoțit de șeful secției al Jandarmeriei Tg. Neamțu și încă cu doi jandarmi înarmați și intrând în compartimentul Stăreției lăsând afară jandarmii pentru a observa ori-ce mișcare, m'a întrebat „de ce nu am predat Tezaurul D-lui Samurcaș?“ iam răspuns că am ordin de a nu preda nimic și mai ales că D-l Samurcaș este persoană ne-cunoscută.

Atunci D-l Căpitan prin diferite amenințări și sub motiv că el este persoană cunoscută și Comandant de Jandarmi, m'a somat ca să predau Tezaurul.

În Cele din urmă văzând că sunt în fața unei autorități legale și tot-odată fiind forțat... (somat) și neavând nici-un ordin de la superiori mei direcți spre a mă sprijini, mergând împreună cu toți la fața locului unde era depus Tezaurul, Domnul Samurcaș alegând din valorile Antice a ridicat următoarele obiecte:

- 1) Una Evanghelie manuscris slavonă pe pergament legată în scoarță cu argint poleit din anul 1436.
- 2) Una Evanghelie manuscris slavon pe pergament legat în scoarță cu argint poleit din anul 1512.
- 3) Una Evanghelie manuscris slavon pe pergament legată în scoarță cu argint poleit cu aur din anul 1555.
- 4) Un Panaghier de argint brodat și poleit cu

aur cu inscripție slavonă, donat Monastirii de marele Domnitor Ștefan Cel Mare din anul 1502.

5. Una Cruce triplată (cu trei extremități) ferecată cu filigram de aur din 1560.

6) Una Cruce tot asemenea lucrată, din a. 1558.

7) Una Cruce tot asemenea lucrată, fără dată.

8) Două Cruci mici ferecate cu argint și împodobite cu mărgean fără scaun și fără dată.

9) Patru discuri ctitorești vechi de argint, din care unul ne poleit.

10) Una lingură de argint poleit a Domnului Ștefan Tomșa.

11) Două cadelnițe de argint formă gotică foarte grele.

12) Un pahar de argint poleit ctitoresc.

13) Un Epitaf (aer) din 1637

14 Cinci Cruci din anii: 1791, 1800, 1853, 1866 și una fără dată și fără scaun.

15) Un covor oriental.

Toate aceste obiecte de mare valoare istorică și artistică pentru țară și neamul Românesc, sau împachetat într'o ladă de lemn de chiparos și dresându-se cuvenitul Proces-Verbal cu inventar, în stăreția Monastirei, au sigilat lada cu ceară roșie și în cele din urmă le a așezat în automobil spre a fi exilate.

Toate celelalte podoabe ale bisericii precum și argintării au rămas și sunt în veșmântărie.

După această operație foarte dureroasă pentru Monastire, D-nul Căpitan a început ancheta cu mine pentru motivul că nu m'am supus la prima dată ordinului Marelui Cartier când sa prezentat D-l Samurcaș.

Și făcându-se interogatorul cuvenit atât pentru mine cât și pentru D-nul Samurcaș, în cele din urmă D-nul Căpitan m'a declarat Arestat și să fiu condus de jandarmi până la comenduirea jandarmeriei din P.-

Neamțu, de și din nou am arătat că, am ordin de a nu preda nimic însă nici unul nu a voit a ținea cont, măcar că nu era nici o întrerupere de comunicație din cauza războiului între Monastire, cu Ministerul de Culte și Inalta Chiriarchie.

Așa dar văzându-mă arestat și fără nici-un sprijin am raportat din nou Inaltei Chiriarii prin telegrama următoare: Conformându-mă ord. Inalt Prea Sfinției Voastre No. 2287 din 13 Iulie a. c., am refuzat predarea Tezaurului M-rei asupra Domnului A. Tzigara Samurcaș — care s'au ridicat—și pentru faptul că m'am opus la prima dată, sunt arestat și trimis Marelui Cartier General al Armatei de nord, rog aranjați în consecință, No. 344/10/17/1916.

Domnul Căpitan Chiriac împreună cu Domnul Samurcaș, luând Tezaurul a plecat în direcție necunoscută, ear eu am rămas păzit de Jandarmi până a două zi 18 Octombrie și după ce am aranjat unele treburi ale Mânăstirei și ale spitalului, de oare-ce eram și administrator al Spitalului „Crucea Roșie“ instalat în Monastire, am plecat împreună cu jandarmul ce mă pzea în trăsura Mânăstirei spre Peatra Neamțu.

Ajungând la Comandamentul Jandarmeriei din Piatra Neamț am rugat pe D-l Căpitan de a mă învoi spre a raporta D-lui Prefect cele întâmplare și mai ales să-i raportez lipsa mea de la spital de oare-ce D-nul Prefect eră Președintele consiliului de administrație a Spitalelor „Crucea Roșie“ din județ, însă nu a avut buna voință să mă învoiască și astfel am plecat la gară condus de excortă, unde m'am îmbarcat pentru direcția Bacău într'un vagon de marfă, suferind mult frig de oare ce fiind toamnă vremea era rece și ploua.

Am ajuns la Bacău noaptea pe la orele 2, am dormit în corpul de gardă pe o masă de oare ce, pe

paturi și pe jos nu mai era loc fiind mulți arestați.

A doua-zi Jandarmul ce mă excorta m'a prezentat la D-l Colonel Batâr Comandantul Cartierului, unde s'au predat și actele și cercetându-mă puțin, m'a trimis la Consiliul de Război spre Judecată.

Membrii Consiliului de Război cercetându-mă și dojenindu-mă în de-ajuns, căci unii mă amenința cu bătaia, iar alții cu împușcarea etc. căci de și am expus, că precum s'a păstrat acest Tezaur tot-deauna în Monastire, chiar în cele mai grele timpuri de năvoliri ale dușmanilor țării, se putea păstra și acum. . . , răspunsul a fost: „că ei nu 'l fură“ și cu mare supărare mă amenința, trimițându-mă spre judecată la Curtea Marțială; dându-mă pe seama D-lui Maior Schipori și astfel judecata s'a amânat pentru a doua-zi.

Așteptam să fiu susținut cel puțin acum prin intervenția Inaltei Chiriarhii în urma telegramei date că sunt arestat, însă nu am găsis nici o intervenție, fiind astfel fără nici un ajutor din partea superiorilor mei nici la ultimul act, așteptând deci, pronunțarea unei pedepse disciplinară, dacă nu împușcare; nădăjduind numai în ajutorul lui Dumnezeu.

În ziua de 20 Octombrie m'am prezentat spre a fi judecat la Curtea Marțială, căci acum nu mai eram sub escortă, aci Domnul Maior Schipori cercetând cu deamănuntul cauza, luând în considerație și ordinul Inaltei Chiriarhii citat mai sus, privitor la Tezaur și văzând că nu am nici-o vină, ci mai vârtos sunt vinovați acei ce m'a arestat, mi-a eliberat un bilet de tren și m'am întors la Monastire.

Atât pentru ridicarea Tezaurului cât și pentru arestarea mea, nu a fost altceva decât un abuz de putere a D-lui Comandant de Jandarmi din Piatra Neamț adică a Domnului Căpitan Chiriac, de oare-ce pe mine văzându-mă fără nici un sprijin și lăsat în voia soar-

tei de cătră superiorii mei direcți, care nu a răspuns nimic la telegramele date din Mănăstire, a găsit de cuviință de a trece peste cele legale și odată cu ridicarea Tezaurului a mă ridica și pe mine cu excorta de și eram ne vinovat, întocmai cum făceau Turcii pe vremea când prăda Țara, căci după ce lua averile locuitorilor apoi îi ucidea și pe ei și apoi să facă după voia D-lui Samurcaș care venise ca un trimis al turcilor fără nici-o regulă, care din cauza lor Tezaurul s'a pierdut pentru vecie, iar ei pentru asemenea fapte inlegale au fost avansați și trăesc în liniște ca și cum ar fi făcut o faptă mare pentru țară.

C o n c l u z i e .

Am scris această istorioară pe scurt despre cele întâmplate în timpul marelui Războiu european în sf. Monastire Neamțu, ca să rămâe spre amintire urmașilor noștri. și tot odată să nu zică mai târziu, când nu vor mai fi în viață, cei ce știu cum s'au petrecut lucrurile, mai ales pentru Tezaur, „că l'au furat călugării“ după cum au obiceiul de bârfesc unii acum pentru unele obiecte ce nu sunt în Monastire, ci trebuie să se știe că acest Tezaur la ridicat forțat oamenii noștri de Stat, mai mult pentru a căuta după placul, unuia sau altuia și trimițându-l în Rusia cu celălalt Tezaur al Țării, s'a perdut pentru tot-deauna.

Călugării au fost tot-deauna păstrători atât de obiectele de valoare Națională, lăsate de înaintașii noștri prin care se poate constata trecutul Țării noastre precum și de credință, obiceiurile și regulile bisericesti strămoșești, prin care se poate ține în bună ordine un popor, dar unii din slujbași Statului ne dându-și seamă de răul ce 'l fac și bazându-se pe propria lor putere n'a ținut cont de intervenirile noastre, a călugărilor spre binele urmașilor și așa s'a făcut multă

ruină și pagubă Mănăstirilor și deci și a țării.

Căci de și am arătat celor în drept că precum s'au păstrat acest Tezaur de secolii întregi de cătră călugări, chiar în timpurile cele mai grele de Eterii și alte timpuri și nu s'au pierdut, se va putea păstra și acum, dar nu a ținut nimenea seamă de cele grăite de mine ba încă a trebuit să fiu bruscat cu vorbe foarte aspre și amenințătoare, pentru felul cum m'am prezentat.

Monastirea Neamțu de și a trecut prin multe nevoi, dela înființarea ei și până astăzi, dar a adus mult folos țării, atât pe cale morală precum și pe cale economică.

A fost nedreptățită de multe ori atât materialicește, cât și moralicește, căci întâi i s'a luat averile fără a-i lăsa mijloacele cuvenite pentru bunul mers al ei, apoi s'au ridicat documentele și în urmă și tipografia care era în acele timpuri un focar de cultură pentru Țară în Monastire — și după ce s'a luat totul de la Monastire — și a pus pe călugări în neputință de a mai progresa a început a-i huli zicând „că sunt leneș“.

A mai rămas în Monastire acum încă până în prezent, ne strămutată rânduială a pravilei bisericesti de și se menține cu multă greutate din cauza lipsei de personal, dar trebuie menținută cu multă scumpătate, ca nu cumva dregătorii noștrii de dragostea clericilor apuseni să ne strice rânduelile frumoase și obiceiurile noastre dela sfinții Părinții și dela strămoși noștrii și din o mică nebagare de seamă, după cum am rămas fără cultură și fără averi să rămânem și fără credință, sau o credință greșită cum este a catolicilor și atunci vom putea zice că suntem și noi tunși și rași până la piele precum sunt popii catolici.

Acum s'a reînființat din nou Tipografia în Mo-

nastirea Neamțu începând a lucra mai cu seriozitate dela 1 Aprilie 1923. Această Tipografie, însă nu s'a reînființat cu cheltuiala Statului, ci din averile Monastirei, lăsate de vrednicii de pomenire voevozii și boerii țării, care s'au făcut și sunt marii ctitori ai Monastirii din diferite timpuri și care averi s'au găsit în Basaraia la alipirea ei de țara mamă, care alipire s'a făcut în anul 1918.

Și deci moșiile Monastirești găsite în Basarabia s'au expropiat dându-se pământul la Țărani spre folosință, iar banii dela aceste moșii sa încasat de Monastire, cu care bani, prin multă stăruință a călugărilor și mai ales a P. C. Arhimandrit Daniil Ciubotariu care era stareț în acel timp în Monastire, s'a reînființat tipografia și astfel atât cu ajutorul bănesc de pe moșii precum și cu tot concursul dat de Monastire care lăsând alte lucrări a pus totul la dispoziția tipografiei pentru ca călugării să aibă ocupația intelectuală pentru binele lor și a poporului.

Tipografia reînființată în Monastire dacă rămânea la voia Statului, călugării trebuia să se ocupe numai cu munca câmpului ca fie-care țăran fără nici-o cultură, iar acum prin însăși munca lor progresează rădicându-și moralul cuvenit.

Și dacă prin ei însuși călugării pot progresa și prin hărnicia și munca lor pot a să ridica, atunci rămâne numai de a li se pune la îndemână mijloacele necesare spre a se înființa în Monastire școli și diferite ateliere potrivit cu geniul Monahal, însă fără a mai fi în Monastire stațiune climaterică sau balneară, din care cauză sau sdruncinat foarte rău viața Monahală ajungând Monastirile de la rangul cel mai înalt de morală și cultură de odinioară în o stare de înjosire, măcar că unii susțin că e bine a fi în M țării stațiuni climaterice sau balneare, dar este imposibil de a sta fânul

lângă foc și să nu se aprindă, și dacă conducătorii noștrii doresc cu tot dinadinsul ridicarea Monastirilor atât cele de călugări cât și cele de călugărițe este necesar să se facă două reforme care le sunt foarte ușoare dar foarte importante pentru Monastirii și anume:

1). Să se oprească cu desăvârșire închirierea caselor prin M-tirii, căci prin introducerea musafirilor prin casă, se fac fel de fel de petreceri cu vioară, muzică și diferite cântece lumești care nu sunt și nu pot fi de folos nici călugărilor și nici călugăriților, căci nu pote fi tot o dată întunerec și lumină pentru că unde vine lumina fuge întunericul iar unde este întunerec nu poate fi lumină, și deci, nu prin petreceri și cântece lumești s'a cultivat și se cultivă călugărismul, ci prin introducerea în M-tiri mai întâi a școlilor bisericești, citire de cărți religioase, frecventarea la biserică cât mai des posibil, infiintare de diferite ateliere potrivit geniului Monahal după cum am zis mai sus dar unde este posibil și tipografii, pentru cărți pur religioase și cultură.

2.) Dacă așa sar urma, apoi s'ar putea introduce în Monastiri viață cu adevărat călugărească și s'ar putea face o viață comună fără a mai-fi prin M-tiri uneltiri și politici lumești, iar tot călugărul ș'ar cunoaște datoria lui și menirea de monah, dând roadele cuvenite în toate direcțiile atât pentru Monastire cât și pentru societate după cum era odinioară.

Nădăjduesc că cu ajutorul lui Dumnezeu carele toate spre bine le împlinești, se vor îndeplini și aceste dorinți ale călugărilor pentru binele obștesc și spre mărirea lui Dumnezeu căruia i-se cuvine slava în veci

Stareț, Arhimandrit Mitrofor

M E L E T I E

Monastirea Neamțu

